

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

a kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 k.
Negyedévre 4 -
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Változó postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratot vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 97. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 április 28.

Tüzérharcok az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, április 27. (Hivatalos.) A tenger-melléki harc vonalon a tüzérségi harc tegnap és ma éjjel helyenként igen élénk volt. Este Selz-től keletre újból elfoglalt állásaink ellen pergőtűz indult meg. Az erre következő ellenséges támadást visszavertük. A Monte San Michelen délután mindenféle kaliberű ágyu heves tüze alatt állott.

A tolmeini hídfőnél és ettől északra tüzérségünk erős hatást fejtett ki az olasz állások ellen. Flitsch-nél csapataink elűzték az ellenséget a Rombon-területen birt egy támaszpontjából és az alpinei megszállócsapat egy részét elfogták. A tiroli arcvonalon a helyzet változatlan.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, április 27. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. *Hófer.*

Amerika mozgósította a tengerészeket.

Rotterdam, április 27. A Daily Chronicle-nek jelentik Newyorkból: A tengerészeti arzenálisokat elzárták a közönség elől. A tengerészet szolgálatra köteles legénységet mobilizáltak, még a szárazföldön felszerelik, azután behajózzák őket. Parancsok érkeztek, amelyek a hadihajók felszerelését siettetik. Valamennyi amerikai kikötőben levő német hajóra vámhivatalnokokat rendeltek ellenőrzés végett. Wilson állandó összeköttetésben van Lansinggal és tanácskozik vele az újabb jelentésekről.

Bombamerénylet az athéni bolgár követség ellen.

Budapest, április 29. (Saját tud.) Az athéni távirati ügynökség jelenti: **Az athéni bolgár követség előtt egy bomba felrobbant.**

A berlini Wolff ügynökségnek jelentik: Az athéni bolgár követség előtt felrobbant bomba **40 centiméter mélységű, 80 centiméter szélességű lyukat ütött.** A légrázkódástól ablakok törtek be. Kiderült, hogy a merénylet nem bolgár kézre vezethető vissza. A rendőrség, mely a követség előtt még egy fel nem robbant bombát talált, nagyarányú intézkedéseket tett a tettesek kinyomozására.

Az angolok nem merik felfegyverezni az ireket.

Budapest, április 27. (Saját tud.) Londonból jelentik: Abból a válaszból, melyet Asquith miniszterelnök Carson kérdésére adott, kiderül, hogy a véd-kötelezettséget nem fogják Irországra kiterjeszteni.

Amerikai képviselő és szenátor a béke mellett.

Budapest, április 27. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Man képviselő, az ellenzék vezére a Ház mai ülésén felszólt és **a háború ellen a leghatározottabban tiltakozott**, sőt azt is elmondta, hogy az Egyesült Államok és Németország közt a diplomáciai viszony megszakadt. A kijelentést minden oldalon élénk tetszéssel fogadták.

Towusend szenátor szintén kijelentette, hogy **a háború ellen van.**

Elsülyesztett angol hajó.

Berlin, április 27. (Hivatalos.) A tengerészeti vezérkar jelenti: **27-ére virradó éjjel előrsi tengeri haderők egyes részei a Dagger-zatonynál egy nagyobb angol őrhajót megsemmisítettek és egy halászgőzöst zsákmánnyal ejtettek.**

Görögország nem adja vasutait az ententének.

Budapest, április 27. (Saját tud.) A Wolff ügynökség jelenti Athénből, hogy Görögország az ententének azt a kérését, hogy bocsássák rendelkezésére a patrasz-larisszai vasutat, kategorikusan megtagadta.

Megint orosz kormányválság.

Budapest, április 26. (Saját tud.) Stockholmból jelentik: **Hír szerint Stürmer orosz miniszterelnök lemond. Chosztov belügyminisztert a cár elé rendelték.**

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet
MODIANO-clubspecialitè szívarkahüvelyek

Orvos tanácsra a hüvelyeken niácson sem bronz, sem színyomás,
de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *C. D. Modiano*

Főraktár: Heller és Seidmann uraknál Nagyváradon.

A 19-50 évesek ujrászorozása.

Eleméry Ferenc katonai tanácsos a következőket teszi közre az alkalmatlanok ujrászorozásáról:

Az 1915 évi II. törvények alapján és a magyar kir. honvédelmi miniszter urnak folyó évi 6400 eln. szám alatt kiadott rendelete folytán felhívom mindazokat a Nagyváradon tartózkodó népfelkelésre kötelezettek — tehát nemcsak a magyar, hanem az osztrák állampolgárokat és a bosznia hercegovinai tartományi illetőségűeket is — u kik:

1. az 1866 évi január hó 1-seje és az 1897 évi december 31 ike között születtek és a bemutató, utóbemutató, illetve pótszemlén alkalmatlanoknak találtak.

2. azokat a népfelkelésre kötelezettek, a kiknek az eddig elrendelt népfelkelési bemutató vagy utóbemutató szemlén, illetőleg pótszemlén megjelenniük kellett volna azonban a kötelezettségüknek eddig eleget nem tettek, hogy a népfelkelési szemlére történendő összeírásuk végett Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 32. számú szoba) jelenjenek meg és pedig az 1897—1878. évek között születettek 1916 évi április hó 28 napjától 1916 évi május hó 2-ig bezárólag terjedő időben, az 1877—1866. évek között születettek 1916 évi május 2-től május 10-ig bezárólag terjedő időben mindenkor a hivatalos órák alatt és a régi népfelkelési igazolványi lapot hozzák magukkal.

A kitűzött határidők a jelentkezők által pontosan betartandók, mert a nem megfelelő időpontban megjelenő felek jelentkezése a munkatoridás elkerülése miatt nem fog felvétetni: csupán a kijelölt napokon.

A népfelkelési bemutató pótszemlék az 1897—1878. évi születésű egyénekre nézve 1916. évi május 16 és június 24 ike között, az 1877—1866. évi születésű egyénekre nézve pedig 1916 augusztus 21-től szeptember 12-ike között később megállapítandó és hirdetésményileg közzéteendő napokon fog megtartatni. A szemlére való idézés behívási parancsokkal fog történni.

Felhívom továbbá azokat a népfelkelésre kötelezettek, akik az 1866. évi január hó 1-je és az 1897. évi december 21-ike között születettek és a rendes időben történt sorozáskor, vagy a népfelkelési bemutató, illetőleg pótszemlén alkalmatlanok találtak, ehhez képest azután katonai szolgálatra tényleg bevonultak, azonban később a tényleges katonai szolgálatból az 1916. évi április 1-ét megelőző időben elszabadságoltattak vagy felülvizsgálat folytán elbocsáttattak, hogy katonai viszonyuk megállapítása esetleges összeírásuk végett a rendelkezésre álló katonai okmányokkal Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 31. sz. szoba) az alábbiak szerint jelentkezzenek: azok akik

az 1897, 1896, 1895, 1894, 1893. évben születettek 1916. évi április hó 28-án;
az 1892, 1891, 1890, 1889 és 1888. években születettek 1916. évi április hó 29-én;
az 1887, 1886, 1885, 1884 és 1883. években születettek 1916. évi április hó 30-án;
az 1882, 1881, 1880, 1879, 1878. években születettek 1916. évi május 1-én.
az 1877, 1876, 1875, 1874, és 1873. években születettek 1916. évi május hó 2-án;
az 1872, 1871, 1870, 1869, 1868, 1867 és 1866. években születettek 1916. évi május hó 3-án.

A fentiek szerint tehát összeírás végett jelentkezni tartoznak az 1866. évtől 1897. évig bezárólag terjedő időben született összes népfelkelésre kötelezettek, a kik jelenleg a közös hadseregben, haditengerészetben, honvédségnél, vagy csendőrségnél nem szolgálnak vagy hadicélú szolgálat teljesítése végett Nagyváradot el nem hagyták.

Nem tartoznak jelentkezni: a tartalékos, a szolgálaton kívüli viszonyban levő és a nyugdíjas katonai havidíjasok (tiszték) amennyiben a katonai rangjukat megtartották.

A népfelkelési bemutató szemlén való megjelenés alól fogvatkozásuk alapján fel vannak mentve, de összeírás végett a katonai ügyosztályánál jelentkezni tartoznak:

1. A nyilvánvalóan alkalmatlanok, vagyis azok a kik a következő fogvatkozásuk valamelyikében szenvednek: egyik láb vagy kéz hiánya, mindkét szem vakága, siket némaság, hülyeség, bírólígg kimondott tébolyodottság, örültség vagy gyengeelméjűség;

2. az egyéb elmebeteg;

3. akik annak idején a sorozáskor tör-lendőnek osztályozottak;

4. akik felülvizsgálatuk alkalmával mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánítottak és ezen körülményt népfelkelési végelbocsátó levéllel vagy népfelkelési meutasító igazolvánnyal beigazolni tudják, akár élveznek rokkantsági nyugdíjat, akár nem;

5. a hadsereg, illetőleg honvédség nyilvántartásában álló és rokkantsági nyugdíjjal ellátott egyének.

6. akik a háboruban történt megszebesülésük folytán felülvizsgálat után 1916. évi április 1-seje után a tényleges szolgálatból elbocsáttattak.

A rokkantsági nyugdíjállományba helyezett csendőrök közül azok, akik felülvizsgálat után nem osztályozottak mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlanok, valamint a sebesülési pótdíjjal ellátott összes egyének, — kivéve a 6. pont alatt említett egyéneket — a népfelkelési bemutató szemlén megjelenni tartoznak.

Az eskőban szenvedők a népfelkelési bemutató szemlén megjelenni tartoznak, miért is figyelmeztetnek, hogy az ezen betegséget igazoló iratokat — amennyiben ilyenekkel rendelkeznek — már az összeírásához hozzák magukkal.

A népfelkelési bemutató pótszemlén való megjelenés és egyuttal bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól fogvatkozásuk (alkalmaztatásuk) alapján fel vannak mentve, de összeírás végett a katonai ügyosztályánál jelentkezni tartoznak:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

b) a vasutnál és azok műhelyeiben a forgalmi, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

c) a posta és távirat intézetnél állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek, kik közé a postakocsisok, postaküldöncök, táviratkihordók és postaszállítók is tartoznak;

d) a kőszénbánya munkásosztagokhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek;

e) a községek és városok által népfelkelő munkások gyanánt, valamint a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 4. § a alapján személyes hadiszolgáltatásra az összeírás előtt kiállított (behívott) egyének, továbbá az egyéb különleges hadicélú szolgálatokra az összeírás előtt igénybevett népfelkelésre kötelezettek, — feltéve, hogy rendeltetésük folytán Nagyváradot már elhagyták és a bemutató szemléig, illetőleg utóbemutató szemléig vissza nem térnek;

f) a határrendőrségnél állandóan és hivataloszerűen alkalmazott egyének;

g) azok a népfelkelésre kötelezett egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig név szerint esetleg felmentve voltak;

h) a bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezettek felszentelt, illetőleg felavatott (tényleg hivataloszerűen alkalmazott) lelkészei és papi jellegű tanárai;

i) a felhívott születési évfolyamokba tartozó orvosok.

Az a), b), c), d) és f) betűk alatt említett azt, hogy állandóan (tartósan) és hivataloszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb. illetve munkásosztagparancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal az összeírás eszközlő katonai ügyosztály előtt igazolni tartoznak.

Megjegyeztetik, az hogy az a) c) és f) betűk alatt említett egyének csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha említett minőségükben legalább 1910. évi április 15-ike óta vannak alkalmazva és ezen körülmény a fenti bizonyítványban szintén igazoltatik.

Végül tájékoztatás végett itt is közlöm, hogy a magyar kir. honvédelmi miniszter ur 6400—1616 eln. számú rendeletével a népfelkelési tényleges szolgálat alól bevonulásuk előtt, vagy után akár meghatározott, akár bizonytalan időre felmentett összes népfelkelésre kötelezettek (felmentett volt tiszték is) újbóli jogaim igazolását és összeírását rendelte el, minél fogva az 1865. évi január 1-seje és 1897. évi december hó 31-ike közötti időben született összes ez ideig felmentett s az összeírás időpontjáig még felmentendő népfelkelésre kötelezettek a katonai ügyosztályánál a külön hirdetésményben meghatározott időben és módokat szerint szintén jelentkezni tartoznak.

A város szombaton határoz a hadikölcsonjegyzésről. A polgár mester rendkívüli közgyűlést hivatott össze hívni május hó 29-ikére, szombat délután 3 órára. A rendkívüli közgyűlés határoz abban a kérdésben, hogy a város mennyit jegyezzen az új hadikölcsonre.

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardíj mellett eszközli, a szükséges engedélyeket és okmányokat jutányosan megszerzi.

Hazai föld

harcotéren elesett hősök exhumálási és hazaszállítási vállalat Budapest VIII. Rákóczi ut. 23. I. emelet 16. Előnyös költségvetés díjmentesen.

Bővebb felvilágosítást ad Csillag gyógyszerész Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552.

Az entente erőszakosan lép fel Görögországgal szemben.

Budapest, április 27. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A szerb követ Szkuludisz miniszterelnök előtt kifejtette annak szükségességét, hogy a szerb csapatokat szárazföldön szállítsák Korfuból Szaloniki alá. A görög területeket csak ideiglenesen szállanak meg. A francia és angol követ támogatják a szerb követnek ezt az előterjesztését és jegyzéket nyújtottak át, mely azt mondja, hogy az entente hatalmak meghozták döntésüket és megígérik, hogy az átvonuláson kívül más terület megszállása nem fog következni.

Gerard kihallgatáson a császárnál.

Budapest, április 27. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Gerard berlini amerikai nagykövet ma este a nagyfőhadiszállásra utazott, ahol kihallgatáson jelenik meg a császárnál.

Kilakoltatott görög falvak.

Bern, április 27. A „Temps” szaloniki levelezője táviratozza: A katonai zóna tűzvonalaiban lévő falvak kiürítését befejezték. Anotovo, Karcegon, Dogenicsa, Berdani, Giordano és Dernicsa faluk lakosságát Kilkiszben helyezték el ideiglenesen.

A románok és az összeomlott orosz offenzíva.

Predeál, április 27. A bukaresti „Seara” írja vezetőhelyén:

Entente barátaink nagy reményeket fűznek ama legújabb offenzívához, melyet az oroszok Hindenburg tábornagy serege ellen indítottak. Köztudomású volt, hogy az oroszok ezen a szakaszon több mint egy millió embert gyűjtöttek össze és óriási municiókészletek felett rendelkeztek. Az oroszok maguk annyira előkészültek, hogy a német arcvonal áttörését biztosra vették.

Evert, az orosz hadak vezénylő tábornoka napiparancsot intézett katonáihoz, melynek rövid kivonata „az ellenségnek az országból való kiűzése és az idegen járom alatt szülő testvérek felszabadítása.” (A Seara szóról szóra közli a híres napiparancsot.)

De Evert tábornok reményei nem teljesültek. Az oroszok emberben való rettenetes veszteségeik dacára — egy méternyi tért sem nyertek.

Több mint 140.000 oroszot áldoztak fel. Az óriási municiópazarlást nem is említjük. Egy napon az oroszok a dűnaburgi vonal

egy keskeny sávjára több mint 6000 gránátot pazaroltak el. És e gránátosó dacára ezen a napon a németeknek egyetlen embernyi veszteségük sem volt.

Mindez bizonyítéka annak, hogy az oroszok mily rosszul vannak előkészülve és mennyire erősek a németek elfoglalt állásaikban.

Azt beszélték, hogy a nyári orosz leveretés oka a municióhiányban keresendő.

Most azonban bebizonyosodott, hogy az oroszok akkor sem képesek diadalt kivívni, ha municióban bővelkednek, mert a győzelmet sem a munició, sem az emberanyag nem biztosítja még, hanem igenis a szervezetség, melyen a németek 40 év óta dolgoznak. S ezért sújtotta le antant barátainkat az orosz offenzíva összeomlása.

Meggyőződtek róla, hogy az orosz seregek nem győzhetnek többé, bármennyi emberrel és municióval rendelkeznek is.

Az oroszok végleg elvesztették játékukat, amely különben most már az egész négyesszövetségre is elveszettnek tekintendő.

Anglia ráteszi kezét szövetségesei aranyára

Budapest, április 27. (Saját tud.) Londonból jelentik: Hir szerint az entente képviselőinek legközelebbi konferenciája elé javaslatot fognak terjeszteni, mely szerint a szövetséges hatalmak bankjainak aranykészletét bocsássák az angol bank rendelkezésére, hogy a készleteket ott használják fel, ahol szükséges. (Nem kétes, Anglia hol fogja ezt a szükségességet felfedezni.) A tervnek csak Oroszországot sikerült megnyerni. (Ugy látszik, a többi okosabb.)

Részletek a dublini forradalomból.

Budapest, április 27. (Saját tudósítónktól.) A turini Stampa írja: A hivatalos listákból megállapítható, hogy az angol csapatok a dublini felkelőkkel való összeütközésben 8 tisztet, 13 közembert, 2 rendőrt és 8 önkéntest vesztek. A felkelők veszteségeit, úgy látszik, titkolják. Azt sem lehet tudni, hogy sikerült-e a felkelőktől a postapalotát elvenni. Irország déli részében, ahol a felkelőknek sok hívük van, egyelőre nyugalom van.

A németek sikeres támadásai.

Berlin, április 27. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Yperntől délre az angolok állásait erős tűz alá fogtuk, aminek jó hatását járőreink megállapították. St. Eloi tól délre az ellenségnek egy erősebb kézigránát támadását tűzünkkel megbiúsítottuk. A Givenchy en Gehelle—Neuville—St—Vast közti szakaszon több aknát robbantottunk sikerrel. A robbantásokat követő kézigránát harcokban Givenchy-nél elragadtuk az ellenség egyik árkanak egy darabját és több ellentámadását visszavertünk. A Somme-tól északra az angolok előretörései eredménytelenek maradtak.

A Maas területen heves tűzérési harcok mellett csak a folyó balpartján fejlődtek ki gyalogsági küzdelmek. A franciáknak kézigránatokkal előrenyomuló osztagait visszavertük.

Német járőrök vállalkozásai a front több helyén, így az Armentières-től északra fekvő vidéken és Vailly és Craonne között sikerrel jártak.

Légi harcban Scuchezenél és Tahuratól délre védőgyűnk az ellenségnek egy-egy repülőgépet lőtték le. Egy harmadik repülőgépet Paroy-tól délre lőtünk le. A Mobbette-völgyben (Suippes-től délre) lévő vasuti építményeket egy német repülőraj bőségesen bombázta.

Ma éjszaka léghajóink támadást hajtottak végre az angol keleti parton Margate kikötője és vasuti építményei ellen.

Keleti hadszíntér.

A helyzet változatlan. — Egyik léghajóink Dünamünde műveire, valamint kikötőjére és vasuti telepeire bombákat dobott.

Balkáni hadszíntér.

Ujabb esemény nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az ir papság tanácskozik.

Rotterdam, április 27. Loggin, Irország primása, a Louth grófságheli Doroghydebe érkezett, hogy résztvegyen az irországi lelkészek konferenciáján. A Daily Mail azt állítja, hogy nagyon fontos ügyekről van szó, amelyek a politikai és parlamenti helyzettel állanak összefüggésben.

Portugál katonák Szalonikiben

Bellinzona, apr. 27. Párisban ellenőrizhetetlen hírek keringenek arra vonatkozólag, hogy Portugália haddal segíti az entente hatalmakat. Diplomáciai körökben arról tudnak, hogy Lisszabonból jelentékenyebb portugál expedíció indult utnak a Földközi-tengeren Szaloniki felé. Más kőszá hírek arról beszélnek, hogy az angolok egyiptomi seregeik nagyrészt Maltán át Szalonikibe szállítják. Szalonikiben állítólag egy regiment orosz gyalogság is partraszállott. Ezek az oroszok állítólag a Marseillebe érkezett orosz csapatoknak különítményei. Mind e meg nem erősített és bizonytalan híreket pusztán krónika címén jelentem, anélkül, hogy azoknak valóságát hinni bármely okunk lehetne.

A közönség szénszükséglete.

A villamos felügyelő-bizottság ülése.

Nagyvárad város villamosművének felügyelő bizottsága tegnap tartott ülésén az igazgató javaslatot tett, hogy a közönségnek fűtőszénrel való ellátása oly súlyos terhet ró a villamosműre, hogy attól meg kell szabadítani a város ezen legnagyobb s legrentabilisabb vállalatát. Az elmúlt év tapasztalatai alapján igazat kell adni az igazgatónak, annál is inkább, mert a fadrágaság miatt a jövő télen még nagyobb lesz a szénfogyasztás a közönség körében s így csak fokozódna az az állapot, aminek napról-napra szemtanúi voltunk a télen. Ez tartathatatlanná volt a közönségre, de megbénította a villamosmű helyes működését is.

Nemcsak a személyzet, de a hely is kevés a villamostelepen s így nem marad más hátra, mint levenni ezt a koloncot a városi villamos telepről.

Azonban a városi tanácsnak elengedhetlen kötelessége, hogy gondoskodik a közönség részére fűtőszénről és pedig olyan helyen, hogy ne terhelje újabb nagy kiadás a közönséget, amint pl. a télen a városi fával történt, hogy egyáltalán drága pénzért sem akarták a fát beszállítani.

A villamos felügyelő bizottság ülésén Rimler Károly polgármester elnöklelte alatt jelen voltak: Lukács Ölon, dr. Thury László, Fényes Manó, Kőszeghy József, Gábel Jakab, Kelen Béla, dr. Moskovits Miklós, Rimanóczy Béla igazgató és Bige József jegyző.

Az igazgató üzemi jelentését március hóról, tudomásul vették.

Bemutatta az igazgató a városi vasút közbejöttével megtartott szénfogyasztási próbák eredményét. A próbák alapján az évi március 1-től a villamos vasut az elfogyasztott áramért egy és hattized százalékkal magasabb áramdíjat fizet.

Ezután Rimanóczy Béla igazgató előterjesztést tett a közönség részére szükséges fűtőszén ügyében. Rámutat, hogy előre láthatólag a közönség fokozott mérvben fogja a fűtőszén igénybe venni. Nagyobb szénmennyiség elhelyezésére pedig nincs hely, sem kellő irodahelyiség, azonkívül a személyzetet is elfoglalta a közönség szénellátása ami a villamosmű költségeit emelte. Vagyék el a közönség szénellátását a villamosműtől s más megfelelő helyről gondoskodjanak. Nézete szerint legmegfelelőbb volna, ha a városi fatelepen rendeznék be a fűtőszénraktárt. Itt 2000 waggon fa és 200-250 waggon szén elhelyezhető és közvetlen a vasuti vágány mellett van a telep. A kérdés nagyon sürgős, mert már most kell a telire gondoskodni a fűtőszénről.

Fényes Manó költségesnek tartja ezt a megoldást, mert a nagy távolság megdrágítja a szén hazaszállítását a közönségnek.

Kőszeghy József ismeri az állapotokat s ezek alapján teljesen osztja az igazgató javaslatát. A közönség szénellátása lehetetlenül teszi a villamosmű helyes adminisztrálását s elvonja a személyzetet valódi munkájától. A fűtőszén kiszolgáltatását a villamosmű jól felfogott érdekében el kell venni a villamostelepről.

Rimler Károly szintén ezen a véleményen van. A közönség érdekeinek a megóvásáról a tanács gondoskodik. A városi fatelepet alkalmasnak találja a jelzett célra, de lehet még más helyről is tárgyalni.

Gábel Jakab szerint a közönség érdekeit is tekinteni kell s meg kell óvni attól, hogy a szén megdrágítsuk. Nem lehetne e

olyan megoldást találni, hogy a fűtőszén kiszolgálása a villamosműnél maradjon. A közönség a szénszállítással meg volt elégedve, a fa kiszolgáltatásával azonban nem.

Dr. Moskovits Miklós az üzem érdekében nem tartja helyesnek, hogy a fűtőszén kiszolgáltatása továbbra is a villamosmű keretében maradjon, mert ezáltal károsodás évi a telepet. A széntelep mindenütt a vasut mellett van.

Kelen Béla ismeri a viszonyokat s éppen elérkezettnek tartja az időt, hogy megszabadítsák a fűtőszén kezelésétől a villamosművet.

A bizottság elfogadta az igazgató előterjesztését, s így kivonják a fűtőszén ellátást a villamosmű keretéből.

Az igazgató baleset biztosítását a Nemzeti baleset biztosító társaságnál javasolja megkötni a szakbizottság.

Újítások a rendőrségen.

Detektiv-szobák és zárkák.

Céltudatosan tervező és tettekre kész rendőrkapitány ez a Dajka Endre dr. Míg a hivatalok háborus ájultságukban az aktaintézésben merülnek ki, Dajka Endre dr utazik Debrecenbe, a milliós rendőrségi palota megtekintésére, cikket ír róla, jön meg Arad—Temesvár—Szeged rendőrségi ügyeinek pontos felderítésére, cikkeznek a Rendőrségi Lapok ban a policia megjavításáról és most értekezletet tart jobb, egészségesebb fogházviszonyok megteremtésére. Hát nem nagyszerű ez, ebben a világfelfordulásban? Elkölne egy ilyen értekezlet és vizsgálat a nagyváradi összes börtönökről, különösen a fogházépületről.

Az értekezleten résztvettek:

Dajka Endre dr, Horváth Géza és Kemény Ignác rendőrkapitányok Fluck Ferenc, Kolontáry János és Ehrlich Imre rendőrfogalmazók. Zilahy Antal és Vadász József rendőrfelügyelők, Dienes István detektiv és a városi mérnöki hivatal részéről Grunbök István városi építésmérnök.

Dr. Dajka Endre rendőrkapitány előterjeszti, hogy a rendőrségi fogdák jelenlegi előterjesztéséből származó azon tarthatatlan állapotok orvoslása miatt amelyek a bünygy nyomozás sikerét állandóan veszélyeztetik, előterjesztést tett Gerő Ármán rendőrfőkapitányhoz, aki előterjesztését véleményadás végett a városi mérnöki hivatalhoz áttette. A mérnöki hivatal Grunbök István városi építésmérnöknek osztotta ki az ügyet, akivel és Fluck Ferenc rendőrfogalmazó, Zilahy Antal rendőrfelügyelő és Dienes István detektiv közbejöttével most már harmad ízben beszélnek meg a helyszínen a megoldási lehetőségeket. Az eddigi megbeszélés eredménye a következő:

A jelenlegi nagyméretű fászinca alakítatnék át az összes bünygyi és kihágási zártak részére szükséges fogdák gyanánt, míg ehelyett fászinca gyanánt a 9 számú nagyméretű rendőrségi fogda adatnék át.

A jelenlegi fászinca gyanánt szolgáló helyiségből a bünygyi zártak részére 7 kisebb, 2—2 személy befogadására szolgáló fogdát, azonkívül a kihágási zártak részére egy tíz személy befogadására alkalmas közös fogdát s azonkívül egy fürdőszobát lehetne elrekeszteni. Ezek aztán elegendők lennének az összes bünygyi és kihágási zártak befogadására. Bejárata ezen csoportosított fogdáknak a fászinca mellett levő jelenlegi 8. számú fogdából lenne, mely egyszersmind az állandó fogda őrhelyiségévé alakítatnék át. A lezárt egyének így teljesen elvolnának zárva az idegen egyénekkal való érintkezés lehetőségétől és a jövőben nem történhetné meg az, hogy velők bűntársai

szabadon érintkezhessenek és a nyomozás sikerét lehetetlenné tegyék.

De a faelhelyezés, illetve a fafelhordás érdekében is rendkívül kívánatos volna ezen megoldás. Ezideig a jelenlegi fászinca egy körülbelül egy méter 20 centiméter magas alaguton át térdén csuszva voltak kénytelenek a szánalomraméltó fűtők a városház jobboldalán levő hivatali helyiségekhez szükséges fát kihordni, a tervezett új fászinca-rából pedig majd a legkényelmesebben ki-hordhatják.

A jelenlévő tisztviselők a fentebb részletezett javaslatot minden tekintetben helyesnek és sürgős megvalósítását kívánatosnak tartották. Ennélfogva egyhangulag elhatározták, hogy Gerő Ármán rendőrfőkapitányt felkérjük, hogy a rendőrségnek e régi óhaját képező javaslatot tegye magáévá és tekintettel arra, hogy rendőrségünk fejlesztésére folyósított államsegély feleslegből a pár ezer korona kiadást igényelő kivitelhez bőséges fedezet mutatkozik a további intézkedést a mielőbbi megvalósításra nézve a városi tanácsnál tegye meg.

A Közélelmezési Hivatal mérsékli az árakat.

A tejközpontot átvették.

A város Közélelmezési Hivatala most annyira megerősödött, hogy ármérséklésre latba vetheti nagy anyagi erejét és készletét. Váradi Lajos igazgató és Scherz Károly könyvvezető nagy áttekintéssel számbavették a konjunkturákat s az ármegállapításban üdvös konkurrenciát jelent be a hivatal a hazárd-kereskedelemnek.

Igy: a városi üzletekben a kávé kilója 9—, (kereskedésekben 13—), burgonya 18—, (Pesten 22—), bab 5 60, (kereskedésekben nem lehet kapni) rizs 4 80, (kereskedésekben 6—7—), köles a legolcsóbb az egész országban Nagyváradon: 1 20 (a budapesti tőzsdén 1 80 al jegyzik). A köles felhasználásáról Budapestén füzeteket osztogatnak, amelyek a köles népszerűsítését célozzák. Ez nálunk felesleges, a köles igen jó eladél, különösen juhhussal.

A tejközpontot átvette a Közélelmezési Hivatal s megtartotta Andó tejmezt, ellenben a közvetítő távozik, mert a Hivatal központi könyvvezetéssel dolgozik.

Itt említjük meg, hogy egy budapesti zsirgyár hogyan játssza ki a maximálást. Mivel a zsir ára 7 20 a háj 6 50, egyszerűen denaturáltatta a hajat, ami annyit jelent, hogy az emberi élvezetre alkalmatlanná tette, amit csak romlott zsiradékkal szoktak tenni, de amit olajgyárak drágán vásárolnak. Ezt a denaturált hajat nem védi a maximálási törvény s így 7 80—8 20 K.-ért adja a gyár most, mikor az élelmi cikk a fontos s azt elrontani nem szabad. Csak a lelkiismeretlen kapzsiság ronthat most el jó élelmi-szert és zsiranyagot.

* Gyurjad Gyurka. Piszkáld ki Ellőtök a jobbkaromat. Ott ahol a Dageszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez új-donságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, negedük, gramafonok, hurkülönlegességek Gramafonok, hangszerek olcsó szakzszerű javítása.

Egy évig a föld alatt.

Hat cigány bujdosása.

A legutóbbi sorozások egy napján csendőrszuronyok villantak meg a gyulai sorozóterem ajtájában. A sorozóbizottság tagjai érdeklődéssel tekintettek az ajtó felé, ahol a szuronyok között hat hatalmas termetű megvasalt cigány alakja tűnt fel.

— Katonaszökevények! — állapították meg az ifjú népfelkelők s most már mindenki kíváncsian figyelte, hogy mi fog történni a megvasalt marcona legényekkel. A csendőrök egymásután kezdték leszedni a cigányokról a kényelmetlen vasékszerkeket s a hat atlétatermetű cigány ott állott reszketve a bizottság előtt.

— Mérd meg! — adta ki az elnök a parancsot a mérce mellett álló katonának.

— Jáj megmérni? Hát ostán minek az?

— Azért, hogy tudjam, hogy milyen nagy akasztófát csináltassak nektek — felelte ridegen a katonai elnök.

— Jáj! Még hogy felakasztani. Hiszen itt vagyunk.

A hat cigány egy szálíg alkalmas volt és azonnal kísérték is őket a katonasághoz, ahol ezúttal már talán félig-meddig ki is képezték őket. A cigányok soronkívül való előállításának érdekes története van.

A hat barna legény biztosra vette, hogy alkalmasok lesznek és mert nagy volt bennük a hősi halál utáni vágy, jobbnak találták eltűnni a föld színéről, még pedig a szó szoros értelmében.

Rendes lakhelyüket elhagyva egy szép napon a hat cigánynak csak a hült helye maradt. Felkutatták értük az országot, de sehol se találtak rájuk. A csendőrség lázasan kutatott utánuk, míg végre egy ügyes csendőrmesternek sikerült elfogni az egész társaságot.

A cigányokat Kétegyháza határában a föld alatt találták meg. Nagyszerű szobát készítettek maguknak. Pompás gránát és csendőr mentes földalatti lakás volt. Olyan, hogy még a németek is tanulhattak volna tőlük. A lakás a lehető legnagyobb kényelemmel volt berendezve. A berendezési tárgyak természetesen mind lopott holmik voltak, melyeknek gazdái még a harmadik vármegyében is fogják keresni.

A földalatti cigány palotában azonban hiába kerestünk volna olyan tárgyakat, melyek lakóinak férfi voltára vallottak volna. Csupa szoknya, fejre való kendő stb. női ruhaneműek feküdtek szerteszét, mintha tulajdonosaikat megzavarta volna valami és csak pár perccel előbb menekültek volna el.

A csendőrök megállapították, hogy a cigányok egy teljes évig laktak a föld alatt.

Ez idő alatt leborotválták bajuszukat, szakállukat, a férfiruhát felesérték női ruhákkal és így hagyták el földalatti lakásukat.

A hat cigány igen óvatos volt. Nappal állandóan aludtak vagy kártyáztak. Éjjel óvatosan kisompolyogtak és előre megállapított terv szerint meglátogattak egy-egy falut és ott, ahol csak betudták férközni valahova, onnan elloptak mindent. A fősúlyt

mindig az élelmiszerekre és a női ruhákra fektették. Természetesen nagyon sok aprójószágoknak is lába kelt, mert a cigányok igen változatos konyhát tartottak.

Az egy évi aranyéletnek végül is egy csendőrmester véget vetett és a 6 daliás termetű fedezéképítőt a sorozóbizottság elé állította.

A Magyar Bank közgyűlése.

Tegnap délelőtt tartotta meg a Magyar Bank ez évi közgyűlését. Jelen voltak: Lukács Géza tábornok, dr. Adorján Emil, Kerekes Elek, Schenker Ferenc, dr. Ujfalussy Sándor, Zboray Gyula, Engel József, Kőszeghy József, Gruden Iván, dr. Krüger Aladár, Feldmann Izidor, Kiss Dávid, Herz József, Vadász Albert, Darvassy Lajos, Balázsovich Jenő, Szántó Dezső, Löwenstein Zsigmond, Szabó Gábor, Poszpis Géza, Katona János, Sztarill Ferenc, Máthé István, Szőke András.

A közgyűlésen dr. Adorján Emil elnökölt, aki a jegyzőkönyv vezetésére dr. Krüger Aladárt, hitelesítésére Szőke Andrást, Máthé Istvánt és dr. Ujfalussy Sándort kérte fel.

Schenker Ferenc vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, a mérleg- és eredményszámát.

A jelentésből közöljük a következőket:

A hosszú évek óta dúló világháború általánosan ismert hatása lefolyt üzletvünket hátrányosan befolyásolta. Akadályozta kihelyezéseink redukálására irányuló törekvésünket és megakadályozta reorganizációjunk hatásos keresztülvitelét.

Eznek folytán intézetünk rendezésének befejezése a háború utáni időre látszik kitolódni. Gondoskodásunkat fogja azonban képezni, hogy annak keresztülvitele a közeljövőben eszközölhető legyen. Kinlevőségünk behajtása és kamatkövetelésünk beszedése, ügyfeleink hadbavonulása miatt részben kitolódik, s bár az ingatlanok értékében észlelhető emelkedés, követeléseink fedezetében hátrányos változást nem mutat, kinlevő kamataink felvételét a legóvatosabban eszközöltük.

Értékpapírjainkat az utolsó tőzsdei jegyzésre vonatkozó rendelet figyelembe vételével, az aralakulásnak megfelelő árfolyamon állítottuk be mérlegünkbe, ez által értékpapír tárcánkbanál 31.828 korona 20 fillér leírást eszközöltünk. Elért üzleteredményeinket is teljesen leírásokra fordítottuk.

Az 1915. évi mérleget és üzleteredmény számlát van szerencsénk Önök elé terjeszteni, mely a múlt évről áthozott 2097 kor. 05 fillérrel együtt az összes kamatterhek, költségek és adók levonása után 69955 korona 58 fillér nyereséget tüntet ki, amely összegből 68563 korona 30 fillért leírásokra fordítani, míg a nyereség egyenlegül maradt 1392 korona 28 fillért új számlára átvinni javasoljuk.

Kérjük, hogy előterjesztett jelentésünket, a mérleg és üzleteredmény számlát a felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után tudomásul venni, elfogadni és mind nekünk, mind a felügyelő-bizottságnak a lefolyt 1915. évet lezárva a felmentvényt megadni méltóztassék.

Mint hogy ez évben is az egész nyereségnek leírásokra fordítását javasoljuk, az igazgatóság megbízatását kötelességszerűleg a közgyűlés rendelkezésére bocsátja.

A közgyűlés mindezeket egyhangulag tudomásul vette és elhatározta, hogy a 69.955 korona 58 fillér nyereségből 68.563 korona 30 fillért leírásokra fordít, 1392 korona 28 fillért pedig új számlára ír át.

Löwenstein Zsigmond részvényes rámutatott arra a rendkívül nagy, szinte emberfeletti munkára, a mit az igazgatóság az elmúlt évben is kifejtett. Szép beszédben, meleg szavakkal méltatta a vezetőség sikeres munkáját, mely biztosítja a részvényeseket, hogy az intézet ügyeit kitarító munkássággal, kellő körültekintéssel sikerülni fog normális mederbe terelni. Ennek eredménye a most bemutatott mérleg is, a melyet nemesak elfogad, hanem javasolja, hogy a közgyűlés az igazgatóságnak, vezérigazgatónak, felügyelő bizottságnak és a tisztviselőknek köszönetét fejezze ki. Az indítványt a közgyűlés élénk tetszéssel és egyhangulag elfogadta.

Az igazgatóság tagjait megválasztották: dr. Adorján Emil, Darvassy Lajos, Kerekes Elek és Lukács Géza. A felügyelőbizottság tagjait: Altnöder Endre, Balázsovich Jenő, Saághy Sándor és Zboray Gyula. A bíráló tanács kilépő tagjai helyébe: Aszódi Mihály, Balogh Károly, Hőnig László, Jeszenszky Károly, Kriszta Sándor, Mezey Lajos, Mihalik Ferenc, Szma-zsenka Ernő, Szőke András.

A közgyűlés után az újonnan megválasztott igazgatóság ülést tartott, melyen az igazgatóság elnökévé Lukács Géza tábornokot választották meg.

Az a körültekintő gondossággal történő vezetés, melyet az intézet reális mérlege és a háborús viszonyok dacára elért kedvező eredmény is igazol, biztos garanciát nyújt arra nézve, hogy városunknak ez a szép hitvatottságu intézete a háború elmúltával új virágzásnak néz elébe.

Gróf SZÉCHÉNYI MIKLÓS

a negyedik hadikölcsönért.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök most kiadott pásztorlevelében hathatós közreműködésre kéri fel egyházmegyéje összes lelkészeit, iskolaigazgatóit s tanítóit a negyedik hadikölcsön sikere érdekében.

A megyéspüspök megújítja előbbi körleveleiben kifejezett intelmeit a hazafias cél érdekében s kéri, hogy az iskolaigazgatók kimutatásokat küldjenek be arról, hogy tevékenységük mily eredménnyel járt.

Hangsúlyozza a püspök, hogy a siker érdekében nélkülözhetetlen, hogy mindenkit áthasson az a tudat, mily nagyfontosságú hazafias kötelesség az, hogy minden nélkülözhető készpénzünket hadikölcsön alakjában a haza oltárára tegyük le. A megyéspüspök utal arra a fényes eredményre, melyet különösen a legutóbbi kölcsönjegyzés alkalmával sikerült elérni az egyházmegyében s reméli, hogy a hívek felvilágosításával sikerülni fog most is kellő eredményt elérni a nagy cél érdekében.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ranc a szép asszony első igazi bánata. Adjuk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, mgjoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

HIREK

Az Orsolya-zárda ünnepélye kárpáti falvak javára.

Az Orsolya zárda gyakorló iskolája és tanítónőképző intézete május 1-én délelőtt 11 órakor ünnepélyt tart az elpusztított kárpáti falvak javára.

Az ünnepély programja a következő:

1. Szózat, éneklük a tanítónőképző növendékei.
2. Kárpátok. Irta: Zajzon B. Szavalja: Fekete Irén II. é. t. j.
3. Szállj imánk... Gyöngyvirág és pajtasai, éneklük a tanítónőképző növendékei.
4. Gyermekeimádság... szavalja: Tasnádi M. gyak. isk. III. o. t. Szól a jövőd... szavalja: Murányi J. gyak. isk. VI. o. t.
5. Alkalmi beszéd — tartja: dr. Lestyán Endre igazgató.
6. Hymnus... éneklük a tanítónőképző növendékei.

Május 4-én, esütőtökön délután 5 órakor a zárda polgári iskolájának növendékei ugyane célra következő műsorral tartanak ünnepélyt:

1. Szózat, éneklük a polgári iskola növendékei.
2. Az ünnepség elől át fejtegeti Czeglédy Emma.

3. BORISKA

(Szinmü.)

Személyek.

Boriska	Hudra Malvin.
Szentgyörgyiné	Bodnár Klára.
Lili)	Requinyi I.
Duci) gyermekei	Bernát Magda.
Várhegyiné	Gonda A.
Emi leánya	Varehol Emma
Margit)	Éltető Irén.
Lenke) Boriska barátnői	Putnik Klára.
Zsófia)	Kiss Juci

Angyalok: Hoványi Sarolta, Karácsony Gizella, Keresztény Lili, Orenies Rózsika, Sünger Mariska, Szűz Mária — Aczél Ilonka.

Felvonás közben zongorán játszanak: Csorácsics Etelka, Kövér Margit, Requinyi Paula.

4. Boldogságos Anyánk éneklük a polg. isk. növendékei.
5. Kárpátunk tavasza, szavalja; Keszthelyi Ilonka.
6. Záró beszéd, tartja: Imrik S. Zoltán c. kanonok, esperes igazgató.
7. Hymnus, éneklük a polgári iskola növendékei.

Meghívók nem bocsáttatnak ki. A szép előlra tartandó ünnepélyre a zárda vezetősége ezton hívja meg a tanügy barátait és a növendékek hozzátartozóit.

*** Katonai hírek.** A király dr. Erdős Adolf főorvost ezredorvossá, dr. Meer Samu népf. segédorvost főorvossá nevezte ki. Kapus János 101. gyalogezredbeli tizedest az ezüst érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki a király. A 4. honvéd gyalogezredbeli Farkas Emánuel tart. zászlós és Báthory Sándor őrmester, valamint Tóke István 2. honv. huszárezredbeli huszár az I. oszt. ezüst vitézségi érmét, a 4. honvéd gyalogezredbeli Köller Mihály és Galambos Károly őrmesterek, Béres Béla őrvezető, azonkívül a 2. honvéd huszárezredbeli Taródi Lajos és Breitenbach Ferenc szakaszvezetők, azonkívül Drappos József, Osléger István és Erdélyi János huszárok a II. oszt. ezüst vitézségi érmét kapták vitézségükért.

* A polgármester az új idő.

számításról. Hirdetmény. Tudomás és mihezértés végett közlöm Nagyvárad város közönségével, hogy a m. kir. miniszterium az 1916. évi május hó elsőjéől szeptember hó végéig alkalmazandó új időszámítás ügyében 1363-1916. M. E. szám alatt rendelkezést bocsátott ki. Ezen rendelkezés értelmében a magyar szent korona országainak területén jelenleg használatos egységes közép-európai időszámítás az 1916. évi május hó 1. napjától kezdve az 1916. évi szeptember hó 30. napjáig bezárólag akként módosul, hogy az új idő számítás az eddig általánosan használt egységes közép-európai időszámításhoz képest egy órával (60 perccel) előbbre lesz. E rendelkezéshez képest az 1916. évi május hó 1. napja már az 1916. évi április hó 30. napján — az egységes közép-európai időszámításban kifejezve — délután (éjjel) 11 órakor kezdődik, az 1916. évi szeptember hó 30. napja pedig — az új időszámításban kifejezve — egy órával éjjel után ér csak véget. Nagyvárad, 1916. évi április hó 26-án. Rimler Károly, s. k. polgármester.

*** Az iskolaszék ülése.** Nagyvárad város közegei iskolaszéke tegnap délután, dr. Thury László elnökle alatt ülést tartott. Az elnöki jelentést és a csoportigazgatók jelentéseit, amelyek belső dolgokat tartalmaznak, tudomásul vették. A közsegi iskolaszék költségvetését nem tárgyalhatták, mert nem jelentek meg az iskolaszék tagjai megfelelő számmal, s így újabb ülést hívnak össze e célból. A május 2-án tartandó madarak és fák napjára megtették a szükséges intézkedéseket. A közsegi elemi iskolák évrő vizsgálatát június hó 13., 14. és 15. re tűzték ki s a vizsgáló bizottságokat megalakították. Elbatározta továbbá az iskolaszék, hogy ez évben nem adnak ki értesítőt, hanem utasították az iskolák igazgatóit, hogy minden háborús vonatkozóan adatot, amely az iskolák körében előfordul, gyűjtsenek össze, mert a kedvezőbb viszonyok beálltával emlékkönyvet ad ki az iskolaszék. — Jutalomkönyvek beszerzésére 700 koronát szavaztak meg. — Végül a város által kezelt alapítványok kamatainak hova fordítása irást intézkedett az iskola szék.

*** A Katolikus Növendő Egyesület értekezlete.** Az elnökség ezton is meghívja a leánykörök és a nővédelmi hivatal vezetőit a mai értekezletre, amely délután fél hatkor a Szent László menedékházban fog lefolyni.

*** 500.000 K hadikölcsönjegyzés.** Nagyvárad legrégebbi és legtekintélyesebb pénzintézete, a Nagyvárad Takarékpénztár a negyedik hadikölcsönre félmillió koronát jegyzett. A kiváló pénzintézet tehát az előzőleg jegyzett hadikölcsönnel együtt másfél millió koronát jegyzett.

*** Magánvizsgálatok a közsegi polgári fiúiskolában.** A magánvizsgálatok a közsegi polgári fiúiskolában június hó végén tartatnak. Engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények május hó 8-ig adhatók be az igazgatónál. A kérvény mellékletei: 1. születési bizonyítvány, 2. iskolai bizonyítvány, 3. közsegi bizonyítvány arról, hogy hol lakik és mivel foglalkozik a folyamodó. A nagyvárad közsegi polgári fiúiskolában csak a Nagyváradon, továbbá a központi, magyarországi, élelői, érmihályfalvai, margittai, szalárdi és a székellyhidi járások területén lakó magántanulók tehetnek vizsgálatot. Feliczides Lajos, igazgató.

* Adományok a Cselédotthonra

A cselédkérdésnek megoldása most nem tűnik fel időszerűnek, hisz még a béke idejében is, de annál inkább érezhető most a háboru idejében, hogy a tavaszi munka megnyitott haza falujába. De a háboru elmúltával, amikor sok női kéz szabadul fel, nagy szerepe lesz minden intézménynek, amelyek a cselédügyet előmozdítani óhajtnak. A közönség rokonszervei mozgalom iránt nem lankad, amit az alábbi sorok bizonyítanak amelyeket hálával közöl a bizottság. Ujabb adakoztak: Békéscsabai plébánia 50, dr. Vass Bertalan 20, Hamer nyik Sándor (Köröstarját) 20, Szilágyi Antalné (Mezőbikács) 12, Kőszeghy Imréné 5, Brunner Róbertné 4, Csicsay Alajos (Mezőbikács) 3, Szotler Erzsébet 3, Stokker Anna, A. B., Blaga András, Feldmesser Bernát 2-2, Többen 5, Mann Jánosné, Kolthay N. né, Kállay Irénke, Takács Endréné, N. N., Imre Józsefné, Kohr Katalin, Gréz N. né, Nagy Benjamin 1-1 kor., Ketten 80 fillér. Összesen 139 K 80 fillér.

* Szepessy-Szokoll Rudolf báró repülőbalesete.

Szepessy Szokoll Rudolf báró tartalékos huszárhadnagy, illyei nagybirtokos, aki a háboru elején az orosz határon küzdött vitézül, a mult évben belépett a hadipilóta-iskolába és repülőbiztossá képezte ki magát. A fiatal mágnás résztvett Velence és más olasz városok bombázásában. Néhány nappal ezelőtt másodmagával az olasz állások fölött repült és már hazatérőben volt, amidőn motorhiba következtében nem nagy magasságból lezuhant gépével. Szepessy-Szokoll báró a fején szenvedett zúzódást, azonban, mint illyén lakó édesanyjához írt levelében közli, állapota nem ad okot az aggodalomra.

* Analfabéta fogoly katonáink oktatása.

Az országos közmívelődési tanács, amely a háboru folyamán 17.000 sebesült és lébbadozó analfabéta katonát oktatásáról gondoskodik, amellet a fronton harcoló irni olvasni nem tudó katonák számára is tanfolyamokat rendezett be, most a hadifoglyokat gyámolító intézettel egyetértőleg lépéseket tett az iránt, hogy a hadifogságba jutott magyarul irni-olvasni nem tudó katonákat is bevonja akciójába. A tanítást úgy gondolták, hogy fogságba jutott tisztjeink és altisztjeink vezetésük a hadifoglyok kurzusait, akik fogságuk unalmában játszva tanulhatnak meg a betűvetést. Az előkészületek az illetékes fórumok utján már meg is történtek és megvan a reménység, hogy a nagyfontosságú kulturális munkának semmi akadályja sem lesz. A tanács és a gyámoltó intézet tankönyveket, olvasókönyveket, író-eszközöket, tanszereket, táblákat stb. gyűjt, hogy azokat — mihelyt az engedély megérkezik — a hadifoglyokhoz juttassa.

* A katonák szeretetcsomagjaihoz hozzájárultak

Butyka Lajosné 10 K, Korbély Józsefné 200 cigareta és 10 K, özv. Krausz Samuné 10 K, özv. Klimó Miklósné 20 csomag, Tabéry Árminné 15 kis kalács, Buzás Elemér 350 cigareta, Butyka Lajosné 500 cigareta, dr. Lázár Aurélné 190 drb mézes és 200 cigareta, Pozsonyi Lászlóné 5 nagy kalács és 30 drb mézes, P. N. N. 38 kis kalács, Szeglegian Szeverné (Hollód) 150 mézes, Kovács Imréné 10 csomag, Bartha Samuné 5 csomag.

* A részvénytársaságok közgyűlése.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 23423-IV. sz. a. kelt leiratára való hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a „Részvénytársaságok” és „Szövetkezetek” közgyűlésének elhalasztása tárgyában a kereskedelemügyi miniszteriumhoz címzendő, de az

alulírott kamaránál benyújtandó kérvényben mindenkor pontosan megjelölendő, hogy az illető vállalatnak az alapszabályok értelmében mikor záródik az üzleti év és mikor kellene az évi rendes közgyűlést megtartani. A kamara előtt bebizonyítandó, hogy a vállalat utoljára mikor tartott közgyűlést. A kérvényhez lehetőleg a vállalat alapszabályai is csatolandók. Nagyvárad, 1916. évi április hó 25. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: *Sztáril Feren* s. k. elnökhelyettes. Dr. *Sarkadi Lajos* s. k. titkár.

E jegyzés. Oláh György mészáros szeretett leányát Bözsikét eljegyezte Czimer Antal 50. gy. e. t. hadnagya Temesvárott.

*** Az ipartestület akciója a hadiárva gyámolítása érdekében.** Nagyvárad város közönsége ismét tanujelét adta áldozatkészségének, amide arról van szó, hogy segítsünk azok gyermekeinek, akik a legnagyobb áldozatot hozták és hazánkért, mindnyájunkért. Az ipartestület által párnappal ezelőtt kibocsátott gyűjtő levelek között a következő adományok folytak be: Cseglédy Jermiás 50, Zborei Gyula 50, Brüder Jenő 50, Neulender és Weisz 30, Róth Henrik 20, Steiner Viktor 20, Stern Gyula 20, Morgenstern Ferenc 10, Benedek Simon 10, Dévald László 10 koronát.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt-Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpatin, Zachorlin,** stb. már kapható **Farkas István „Apolló” drogeriájában** Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

*** A Nagyvárad Takarékpénztárnál** jegyzett III. ik hadiköleső kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehetők.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható **Farkas István „Apolló” drogeriájában** Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Kiadó Szarvas-sor 15. sz. alatt** üzlet-helyiség lakással együtt május 1 től. megtekinthető a Polgári takarékpénztárnál.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag **Farkas István Apolló drogeriájában** Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: **Mágnás Miska.**
Szombaton délután: **Embertragédiája.**
Szombaton este: **Mágnás Miska.**
Vasárnap délután: **Nebántsvirág.** (Vajnovszky Vilma fellépte.)
Vasárnap este: **Mágnás Miska** (Kezdete fél 8 órakor.)

A Mágnás Miska rendkívüli sikere mellett szól, hogy a nagyvárad közönség most valóságosan elárasztja a papir és zene-műkereskedéseket a **Mágnás Miska** egyvelegért. A kitűnő operette, amely most a zsufolt házak mellett halad a jubileum felé, a maga páratlanul invenciózus zenéjével oly népszerű lett, hogy ma holnap nem lesz ház, amelynek kottaáulványáról hiányoznék a **Mágnás Miska.**

Az Ember tragédiája. Szombaton délutáni előadás keretében a Szigligeti színház drámai együttese **Az Ember Tragédiáját** hozza színre, a három főszerepben **Fodor Ella (Éva), Bihari Ákos (Ádám), Tóth Elek (Lucifer)** lépnek fel.

Nebántsvirág. A Szigligeti színház közönsége a legosztatlansabb rokonszenvenvel fogadta annak idején **Vajnovszky Vilma** bemutatkozását, amely a **Nebántsvirág** címszerepében járt ritka szép sikerrel. Vasárnap délután a színtársulat újból ezt a bájos zenéjű, közkedvelt operettet játssza, amelynek címszerepét **Vajnovszky Vilma** fogja játszani.

A Nöstény ördög. Mint már arról hirt adtunk, a színház legközelebbi újdonsága **Schönberg** szenzációs sikerű drámája **A Nöstény ördög**, amelyet a jövő héten tűz műsorára a Szigligeti színház. A dráma három jelentős szerepét nálunk **Fodor Ella, Tóth Elek** és **Lévay Farkas Pál** fogják játszani.

IRODALOM

A **„Vasárnapi Ujság”** április 23-iki husvéti száma rendkívül érdekes és változatos tartalommal jelent meg; sok szép háborús kép, **Tintoretto** egy képe, **Dürer** metszetek, **Roskovics Ignác** hagyatékában maradt szentföldi képek stb. adják a képek anyagát. Szépirodalmi olvasmányok: **Zsoldos László** és **Walter Bloem** regényei, **Lenkei Henrik** verse, **Eötvös Károly** kiválóan érdekes nekrológja, **Szöllösi Zsigmond** tárcája. Egyéb közlemények: **Kiss György** békeszobrásza a rendes heti rovatok: a háboru napjai, **Irodalom** és művészet, **Sakkjáték**, **Halálozás** stb. A **„Vasárnapi Ujság”** előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a **„Vasárnapi Ujság”** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

A Társaság. **Dobay István** kedvelt hetilapjának husvéti száma is a szokott gazdag tartalommal jelent meg. **Wlassics Gyula** vezető cikke a Magyar Társaságról, **Bónyi Adorján** novellája, **Lánczy Leó** husvéti verse és **G. Martini Hilda** Jézus meséje című hosszabb költeménye igazi ünnepi köntöst adnak a képekben is bővelkedő számnak; ezenkívül több apróbb cikk és tárcaszerű közlemény egészíti ki a lap tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K. félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota szálló.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt **Darvas-féle** palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyisége 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. **Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban** (**Rulikovszky-ut.**) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitolt váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálására és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány-, mindenek- és inasnak; egy asszony havi 3 koronáért fésülést vállal.

KERESNEK: Egy gépirónót; egy német leányt gyermek mellé; üzletbe kiszolgáló leányt; főzőnőt, mindenest, takarítónőt, és hetest; házmestert, vincellért és cipész-segédet.

Bármilyen csekély adományt is köszönettel elfogad s mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

**Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

4. szám.

Bächer-féle **Sack ekék**, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók

**Andrényi Károly és Fianál
Nagyvárad.**

Eladó széna.

Várostól 10 percrenyire.

Cím a kiadóban.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Nagyváradfi fióközletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradfi fióközletek:

Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a tavaszi sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR T. T.
fióközleteiben.

Gyártmányaink Iztékes kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városaiban.